

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Херсонський інститут

МАУП

Кафедра фундаментальних дисциплін

Затверджую:
Директор Херсонського інституту

Світлана Петричук
25"серпня 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Фундаментальних дисциплін
Протокол № 1 від 25.08. 2025 р.
Завідувач кафедри

Марина Богомолова

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **«Патопсихологія»**

Спеціальності: **С4 Психологія**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Психологія»**

Спеціалізація: _____

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Ткачук Тетяна Леонідівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри фундаментальних дисциплін

Викладач:

Ткачук Тетяна Леонідівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри фундаментальних дисциплін

Силабус розглянуто на засіданні кафедри фундаментальних дисциплін

Протокол №1 від «25 »серпня 2025 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Патопсихологія
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредита/120 год Лекції : 20 Семінарські заняття:32 Самостійна робота студентів: 68
Терміни вивчення дисципліни	7 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Ткачук Тетяна Леонідівна,	
Науковий ступінь	Кандидат психологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	ОК 17 Теорія та практика психотренінгу ОК 22 Психодіагностика ОК 26 Патопсихологія
Напрями наукових досліджень	Соціально-психологічна адаптація, механізми адаптації, психологічний тренінг,
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://surl.li/mpzdlc

Анотація курсу. Вивчення курсу «Патопсихологія» має особливе значення та дає здобувачам вищої освіти знання по основам морфології для пояснення фізіологічних

механізмів регулювання функцій організму, нервової системи організму людини, необхідних для майбутньої практичної роботи в галузі психології. Опанування дисципліною повинно дати чітке уявлення про матеріальну сторону всіх процесів організму й сприяти розумінню єдності живого світу.

Предметом вивчення патопсихології є закономірності змін психічної діяльності людини при різних видах психічних і соматичних захворювань, а також механізми цих змін. Патопсихологія досліджує: порушення пізнавальних процесів (уваги, пам'яті, мислення, сприймання, уяви) при патології; зміни емоційно-вольової сфери під впливом хвороби; вплив особистісних особливостей і життєвих обставин на перебіг хвороб; психологічні механізми компенсації та адаптації при патологічних станах.

Метою курсу є формування у студентів теоретичних знань з основ патопсихології; ознайомлення з основними відхиленнями у розвитку психічної діяльності людини; розвиток вмінь здійснювати психологічний аналіз складних ситуацій взаємодії з особами, які мають відхилення у психічному розвитку; вивчення походження і сутності психічних хвороб, їх клінічних проявів, лікування і профілактики

Завдання навчальної дисципліни: ознайомитися з предметом, об'єктом, методами та основними поняттями патопсихології; вивчити закономірності порушення пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери та особистісних характеристик при різних видах патології; засвоїти методики патопсихологічного обстеження та принципи їх використання у діагностиці; навчитися аналізувати та інтерпретувати результати патопсихологічного дослідження; розвинути навички складання патопсихологічних висновків і формулювання рекомендацій; сформулювати уявлення про роль патопсихології у комплексній роботі лікаря, психолога, педагога та соціального працівника; опанувати основи психологічної корекції та реабілітації при психічних і соматичних розладах.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Патопсихологія» базується на знаннях та вміннях, отриманих здобувачами освіти при вивченні таких дисциплін: «Загальна психологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Психофізіологія», «Клінічна психологія», «Психодіагностика», «Психіатрія», «Основи психологічного консультування».

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та вміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Патопсихологія», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь: «Психологічна корекція та реабілітація», «Психологічне консультування», «Клінічна психологія», «Медична психологія», «Нейропсихологія», «Психотерапія», «Експериментальна психологія», «Психодіагностика особистості».

Навчальна дисципліна забезпечує формування студентами загальних і спеціальних компетентностей та набуття результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Психологія» а саме:

Програмні компетентності

Загальні компетентності (згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей освітньої програми)	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК9. Здатність працювати в команді. ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого
---	--

	розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
Спеціальні компетентності (згідно з матрицею відповідності програмних компетентностей освітньої програми)	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку СК12. Здатність до розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот. СК13. Здатність до застосовування соціально-психологічних понять, концепцій та теорій для інтерпретації соціально-психологічних явищ і процесів. СК14. Здатність до розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот.
Результати навчання (згідно з матрицею відповідності результатів навчання освітньої програми)	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПР2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР3 Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5 Обирати та застосовувати валідний і надійний

	психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР6 Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПР8 Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців. ПР9 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні з рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання). ПР10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПР13 Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР14 Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. ПР16 Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. ПР18 Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
--	--

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Семінарськ і заняття	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
7 семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи та предметна галузь патопсихології.					
Тема 1.	Вступ до патопсихології: предмет, об'єкт, завдання, зв'язок з іншими науками	2	2	4	
Тема 2.	Методи патопсихологічного дослідження	4	4	6	
Тема 3.	Патопсихологічні підходи та концепції	2	2	6	
Тема 4.	Загальна характеристика психічних розладів	4	4	8	

Тема 5.	Психосоматичні розлади та психогенії	2	2	6	моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проєктно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.	
Тема 6.	Порушення, свідомості мислення та уяви	4	4	8		
Змістовний модуль 2. Психічні порушення та їх характеристика						
Тема 7	Патологія емоційно-вольової сфери, відчуттів та сприймання	4	4	8		
Тема 8	Розлади уваги, пам'яті, мислення та мовлення	4	4	8		
Тема 9	Патопсихологічні особливості при невротичних розладах	2	2	6		
Тема 10	Патопсихологія при неврозах, психозах і шизофренії	2	2	8		
Тема 11	Патопсихологія при органічних ураженнях мозку	2	2	8		
Тема 12	Патопсихологічний висновок і рекомендації	2	2	6		
Модульна контрольна робота						
Всього:		20	32	68		
Форма контролю: екзамен						

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Патопсихологія» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекцій, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел, виконання практичних завдань (написання рефератів, доповідей, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в конкурсах наукових робіт, підготовці та публікації наукових статей, тез тощо) протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни; підготовку доповідей та презентацій за тематикою практичних занять; переклад іноземних текстів установлених обсягів; виконання індивідуальних завдань; підготовку до усіх видів контролю, у тому числі модульних контрольних робіт і підсумкової атестації; інші види діяльності, що використовуються в Академії, Інституті і кафедрі.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями для завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проєктор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*
7-й семестр

Теми	Поточний контроль знань												Модуль на контр ольна робот а	Екзам ен* *	Загальна кількість балів (семінари + самостійна робота)
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	40	20**	96
Робота на семінарському занятті	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

У силабус варто додати опис критеріїв оцінювання для самостійної роботи та модульних контрольних робіт.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Патопсихологія» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування, а також відкритих відповідей на питання.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Патопсихологія»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (А) ставиться за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% усіх завдань);
- оцінка «добре» (В) ставиться за виконання 80% усіх завдань;
- оцінка «добре» (С) ставиться за виконання 70% усіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) ставиться, якщо правильно виконано 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FХ) ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Вище наведені оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- «А» – 18-20 балів;
- «В» – 16-17 балів;
- «С» – 14-15 балів;
- «D» – 12-13 балів.
- «Е» – 10-11 балів;
- «FХ» – менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Патопсихологія» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовими модулями. Залік виставляється за результатами роботи здобувача освіти впродовж усього семестру. Рейтингова оцінка здобувача освіти складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних балів.

Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

****Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на останньому за розкладом занятті з дисципліни в семестрі викладач проводить підсумковий семестровий контроль у вигляді заліку.**

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачами освіти за виконання завдань з самостійної роботи, є однією з складових поточної успішності з навчальної дисципліни. Самостійна робота з кожної теми за робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Можлива максимальна оцінка виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Незадовільний
3	3	2	1	0

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Патопсихологія» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;

- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;

- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;

- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Патопсихологія» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Бідзюра І. П., Мелков Ю. О., Грабовенко Н. В. Методичні рекомендації щодо виконання контрольної роботи для здобувачів вищої освіти за спеціальностями та освітніми програмами «Психологія», «Соціальна робота», «Публічне управління та адміністрування», «Туризм», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Менеджмент», «Філологія», «Соціологія», «Політологія». – К.: МАУП, 2018. – 38 с.

2. Бідзюра І. П., Мелков Ю. О., Грабовенко Н. В. Методичні рекомендації щодо підготовки, написання та захисту курсової роботи для здобувачів вищої освіти за спеціальностями «Психологія», «Соціальна робота», «Публічне управління та адміністрування», «Туризм», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Філологія». – К.: МАУП, 2019. – 38 с.

3. Раєвська Я.М., Туриніна О.Л., Клименко І.С. Методичні рекомендації щодо підготовки, написання та захисту наукових робіт (курсової роботи, кваліфікаційних робіт на здобуття рівня вищої освіти бакалавр і магістр) спеціальності 053 Психологія. – Київ: ННІПСН МАУП, 2023. – 148 с.

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. А. М. Османова, Г. В. Хорунженко. О-72 Патопсихологія : навч.-метод. посібн. / Османова А. М., Хорунженко Г. В. — К.: Талком, 2022. — 188 с.

2. Волошин П.В. Принципи медико-психологічної реабілітації осіб, які постраждали під час виконання службових обов'язків в Україні / П.В. Волошин, Н.О. Марута, Л.Ф. Шестопалова, І.В. Лінський //Український вісник психоневрології. – 2015. – Т. 23, вип. 2 (83). – С. 105.

3. Волошин П.В. Стратегія охорони психічного здоров'я населення України: сучасні можливості та перешкоди / П.В. Волошин, Н.О. Марута // Український вісник психоневрології. – 2015. – Т. 23, вип. 1 (82). – С. 5 – 11.

4. Голл Д. Е., Голл М. Е. Медична фізіологія за Гайтоном і Голлом: 14-е видання: у 2 томах. Том 1 / Д. Е. Голл, М. Е. Голл. – Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2022. – 648 с.

5. Клевець Л. М. Патопсихологія: практикум : навчальний посібник / Л. М. Клевець, В. І. Хоменко ; Державний податковий університет. – Ірпінь, 2024. – 122 с.

6. Корнієнко В. В. К 67 Патопсихологія : навч. посіб. / В. В. Корнієнко. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 120 с.

7. Медична психологія : державний національний підручник / І.Д. Спіріна, І.С. Вітенко, О.К. Напресенко [та ін.]. – Дніпропетровськ : Ліра, 2012. – 442 с.

8. Медична психологія : підручник / С.Д. Максименко, Я.В. Цехмістер, І.А. Коваль, К.С. Максименко ; за загальною ред. С.Д. Максименка. – 2-е вид. – К. : Слово, 2014. – 516 с. : іл.

9. М'ясоїд П. Курс загальної психології: у 2 т. Т. 1: навч. посібник. – Київ: Алерта, 2019. – 496 с.

10. Основи медичної психології : навчально-методичний посібник / В.М. Ждан, А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська [та ін.]. – Полтава : АСМІ, 2014. – 257 с. : іл., табл.

11. Посттравматичний стресовий розлад : адаптована клінічна настанова, заснована на доказах / Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України; Асоціація психіатрів України; Всеукраїнське громадське об'єднання родин загиблих та безвісти зниклих, учасників антитерористичної операції, ветеранів війни та активістів волонтерського руху «Крила 8 сотні». – 2016. – 164 с.

12. Федик О. В. Психофізіологія: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» / ред. та упоряд. О. В. Федик. – Івано-Франківськ, 2019. – 123 с.

13. Шкарлатюк К. І. Патопсихологія : навч. посіб. / Катерина Шкарлатюк. – Луцьк : ВежаДрук, 2022. – 155 с.

Додаткова:

1. Варій М. Й. Психологія: навч. посіб. / М. Й. Варій. – 2-ге вид. – К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 288 с.

2. Депресія (легкий або помірний депресивні епізоди без соматичного синдрому або з соматичним синдромом : адаптована клінічна настанова, заснована на доказах / Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України; Асоціація психіатрів України. – 2014. – 65 с.

3. Закалик Г., Легендзевич Г. Порівняльна психологія та психофізіологія / Г. Закалик, Г. Легендзевич. – Львів: Львівська політехніка, 2021. – 220 с.

4. Психіатрія. Збірник тестових завдань. Навчально – методичний посібник. проф., докт. мед. наук Г.Я. Пилягіна, доцент, канд. мед. наук Т.О. Гончар, асистент, канд. мед. наук А.Г. Бондарчук, асистент О.В. Зубатюк, асистент Ю.Я. Челядин
<https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4U19BTVFaeU0/view>

5. Рекурентні депресивні розлади : адаптована клінічна настанова, заснована на доказах / Державний експертний центр Міністерства охорони здоров'я України; Асоціація психіатрів України. – 2014. – 457 с.

6. Сельє Г. Анатомія стресу. Ганс Сельє та послідовники / Г. Сельє. – К.: Медкнига, 2024. – 148 с.

7. Тітов І. Вступ до психофізіології / Іван Тітов. – Київ: Академія, 2021. — 296 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <https://www.nbuv.gov.ua/>
2. Google Scholar – <https://scholar.google.com/>
3. JSTOR — <https://www.jstor.org/> (частково безкоштовно)
4. ScienceDirect – <https://www.sciencedirect.com/>
5. SpringerLink – <https://link.springer.com/>
6. ResearchGate – <https://www.researchgate.net/>